

## **PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA – GEOGRAFIA**

### **I. Cel oceniania:**

- informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i postępach w tym zakresie,
- pomaganie uczniowi w samodzielnym planowaniu rozwoju,
- motywowanie ucznia do dalszej pracy,
- dostarczenie rodzicom(prawnym opiekunom) i nauczycielom informacji o postępach, trudnościach w uczeniu się oraz specjalnych uzdolnieniach ucznia.

### **II. Na lekcjach geografii oceniane są następujące obszary aktywności ucznia:**

- 1) znajomość i rozumienie treści programowych,
- 2) opisywanie zjawisk, procesów i zależności zachodzących w środowisku geograficznym z użyciem terminologii stosowanej w naukach geograficznych,
- 3) umiejętność dokonywania obliczeń (odległości, różnica wysokości, średnie temperatur, amplitudy, spadek temperatury z wysokością, wysokość Słońca w różnych szerokościach geograficznych, różnice czasowe),
- 4) umiejętność czytania i interpretacji map,
- 5) umiejętność sporządzania dokumentacji geograficznej (dane statystyczne, wykresy, diagramy, ryciny),
- 6) umiejętność wykorzystywania roczników statystycznych, zestawień tabelarycznych i graficznych, diagramów, przekrojów, fotografii do prawidłowego wnioskowania i prognozowania zmian zachodzących w środowisku,
- 7) umiejętność dokonywania obserwacji, pomiarów i obliczeń (środowisko, mapa, rocznik statystyczny)
- 8) celowe korzystanie z różnych źródeł wiedzy,
- 9) systematyczność pracy ucznia, inicjatywa, aktywność i samodzielność,
- 10) umiejętność współdziałania w grupie,
- 11) udział w konkursach przedmiotowych.

### **III. Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć uczniów.**

#### 1) Formy oceniania:

- sprawdzian (test, praca klasowa) – po każdym dziale tematycznym, zapowiedziany z tygodniowym wyprzedzeniem, min. 2 w półroczu,
- kartkówka ( bez zapowiedzi, wg potrzeb, obowiązuje materiał z 3 ostatnich lekcji),
- odpowiedź ustna (zakres materiału z 3 ostatnich lekcji),
- prezentacja,
- praca domowa,
- praca na lekcji (indywidualna lub zespołowa),
- praca dodatkowa(referat, album, plakat, poster, projekty własne),
- aktywność na lekcji ( oceniana w formie „+”, 5 „+” to ocena bardzo dobra),
- udział w konkursach.

## 2) Skala ocen:

- ocena celująca – 6
- ocena bardzo dobra – 5
- ocena dobra – 4
- ocena dostateczna – 3
- ocena dopuszczająca – 2
- ocena niedostateczna – 1

## Kryteria oceniania pisemnych prac kontrolnych /testów/ w skali procentowej

celujący - 100 % maks. liczby punktów plus zadanie dodatkowe,

***Jeżeli praca pisemna nie zawiera zadania dodatkowego to o ocenie celującej decyduje nauczyciel w zależności od poziomu trudności zadań kartkówki, testu lub sprawdzianu.***

bardzo dobry - 91- 100 % maks. liczby punktów,

dobry - 76 - 90 % maks. liczby punktów,

dostateczny - 51 – 75 % maks. liczby punktów,

dopuszczający- 31 – 50 % maks. liczby punktów,

niedostateczny- 0 - 30 % maks. liczby punktów.

## 3) Samoocena pracy

Na lekcjach geografii uczeń jest zachęcany do samooceny swojej pracy.

Samoocena nie jest samokrytyką.

Cele samooceny ucznia:

- uczeń przejmuje odpowiedzialność za własną naukę,
- ocenia własną pracę,
- planuje korekty swoich działań,
- określa swoje mocne i słabe strony.

## **IV. Kryteria ocen z geografii**

- ***Ocena celująca*** – uczeń spełnia wszystkie kryteria ujęte w wymaganiach na ocenę bardzo dobrą, a ponadto samodzielnie i sprawnie posługuje się zdobytą wiedzą przy rozwiązywaniu problemów teoretycznych i praktycznych. Podejmuje twórcze i oryginalne działania. Wykazuje szczególne zainteresowanie przedmiotem poprzez udział w konkursach pozaszkolnych i odnosi w nich sukcesy.

- **Ocena bardzo dobra** – uczeń w pełni opanował wiadomości i umiejętności programowe. Swobodnie operuje faktami, dostrzega związki przyczynowo – skutkowe. Przewiduje skutki działalności człowieka w skali lokalnej, regionalnej, krajowej, i globalnej. Pracuje w grupie rówieśniczej i bierze odpowiedzialność za efekty wspólnej pracy. Podejmuje się pracy lidera grupy.
- **Ocena dobra** – uczeń spełnia wymagania poziomu koniecznego i podstawowego, ponadto poprawnie i samodzielnie rozwiązuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne. Posiada dobrą orientację na mapie świata, czyta ze zrozumieniem mapy tematyczne. Dokonuje poprawnych interpretacji różnorodnych tekstów źródłowych. Udziela zasadniczo samodzielnie odpowiedzi, choć uwidaczniają się niewielkie braki w wiedzy lub wypowiedź nie wyczerpuje omawianego zagadnienia. Wiadomości i umiejętności podstawowe są dla niego zrozumiałe, potrafi samodzielnie rozwiązywać zadania o pewnym stopniu trudności : treści przystępne, średnio trudne. Wykonuje wszystkie obliczenia stosowane w geografii. Dostrzega zależności przyczynowo-skutkowe, łączy zagadnienia w logiczne ciągi. Opanował umiejętność dokonywania interpretacji prostych zjawisk przedstawianych graficznie. W mowie żywej i pisanej posługuje się językiem poprawnym pod względem merytorycznym, stylistycznym i gramatycznym, potrafi wartościować działalność człowieka w środowisku. Aktywnie i efektywnie pracuje i współpracuje w zespołach. Chętnie wykonuje dodatkowe zadania.
- **Ocena dostateczna** – uczeń spełnia konieczne i podstawowe wymagania programowe. Posługuje się podstawowymi pojęciami i terminami geograficznymi. Odpowiada przy pomocy nauczyciela, który wspomaga go dodatkowymi pytaniami naprowadzającymi. Samodzielnie i w grupie rozwiązuje poprawnie nieskomplikowane polecenia, potrafi naśladować podobne rozwiązania w analogicznych sytuacjach. Wartościuje elementy działalności człowieka w środowisku. Poprawnie odczytuje dane z tekstu, rysunków, diagramów, tabel. Przetwarza proste dane na wykresy. Wykonuje wybrane, proste obliczenia stosowane w geografii. Z pomocą nauczyciela poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności do rozwiązywania sytuacji problemowych.
- **Ocena dopuszczająca** – uczeń opanował w stopniu elementarnym umiejętność czytania map, posiada słabą orientację na mapie świata, Europy i Polski. Posługuje się elementarnym słownictwem i terminologią geograficzną w mowie żywej i pisanej. Samodzielnie rozwiązuje i wykonuje zadania o niewielkim stopniu trudności. Przejawia chęć i gotowość pracy i współpracy z nauczycielem i grupą. Potrafi wykorzystać różne źródła informacji w pracy odtwórczej. Nadrabia zaległości, przy pomocy nauczyciela udziela odpowiedzi na proste pytania. Jego wypowiedzi ustne wymagają dużego wsparcia ze strony nauczyciela.
- **Ocena niedostateczna** – uczeń nie opanował koniecznych wymagań na stopień dopuszczający, braki w jego wiedzy uniemożliwiają dalszą edukację przyrodniczą, nie podejmuje prób wykonania powierzonych zadań. Nie współpracuje z nauczycielem.

*Szczegółowe wymagania edukacyjne są ujęte w wynikowym planie nauczania na cały rok szkolny.*

*Ocena śródroczna i roczna nie jest średnią arytmetyczną, lecz średnią ważoną ocen cząstkowych.*

Podstawą obliczenia średniej ważonej są wszystkie otrzymane oceny. W przypadku prac poprawianych obie oceny wlicza się do średniej.

#### **Wymagania dla uczniów z dysfunkcjami:**

- uczniowi z dysleksją - wydłuża się czas na wykonanie zadania, pracy pisemnej (docenia się przede wszystkim wysiłek włożony w wykonanie różnych zadań)
- ucznia z dysgrafią - w większym stopniu ocenia się na podstawie wypowiedzi ustnych, w pracach pisemnych ocenia się przede wszystkim ich treść (stronę merytoryczną)
- w stosunku do ucznia, u którego stwierdzono specyficzne trudności w nauce uniemożliwiające sprostanie wymogom edukacyjnym wynikającym z realizowanego programu nauczania, potwierdzone pisemną opinią poradni psychologiczno-pedagogicznej lub innej upoważnionej do tego jednostki - nauczyciel stosuje obniżenie wymagań jednak są one nie mniejsze niż opisane wymagania na ocenę dopuszczającą.

#### **V. Zasady poprawiania ocen.**

- 1) Uczeń jest zobowiązany do systematycznej poprawy stopni cząstkowych (bieżących).
- 2) Uczeń może poprawiać pracę z danego zakresu sprawdzanych umiejętności i wiedzy tylko jeden raz w terminie uzgodnionym z nauczycielem
- 3) Otrzymana ocena z poprawy pracy klasowej jest oceną ostateczną i wpisywana jest do dziennika.
- 4) Oceny dobre i bardzo dobre nie podlegają poprawie.
- 5) Nie stosuje się zaliczeń półrocznych i rocznych.
- 6) Prace klasowe, sprawdziany są obowiązkowe.
- 7) W przypadku nieobecności ucznia na sprawdzianie, nauczyciel ustala z uczniem termin napisania zaległej pracy.
- 8) Jeżeli uczeń nie przystąpi do napisania sprawdzianu w wyznaczonym terminie, nauczyciel ma prawo do przeprowadzenia go bez zapowiedzi na dowolnej lekcji, na której uczeń jest obecny.
- 9) Odmowa napisania sprawdzianu skutkuje oceną niedostateczną z działu tematycznego, którego dotyczył sprawdzian.
- 10) Uczeń ma możliwość poprawy niezaliczonego sprawdzianu oraz prawo poprawienia oceny ze sprawdzianu nie później niż 14 dni od otrzymania stopnia.
- 11) Termin poprawy niezaliczonego sprawdzianu może być przesunięty z powodu długiej choroby ucznia lub innych zdarzeń losowych.

12) Nie przewiduje się poprawy ocen cząstkowych tuż przed klasyfikacją.

## **VI. Nieprzygotowanie do lekcji.**

Nieprzygotowanie do lekcji to brak zeszytu przedmiotowego, zeszytu ćwiczeń, przyborów i materiałów pomocniczych potrzebnych na daną lekcję (o których przyniesienie prosił nauczyciel na poprzedniej lekcji), brak pracy domowej, niegotowość do odpowiedzi ustnej, kartkówki.

- 1) Uczeń ma prawo do zgłoszenia nieprzygotowania do lekcji bez podania przyczyny dwa razy w semestrze (przy 2 godz./tyg.) przedmiotu i jeden raz w semestrze (przy 1 godz./tyg.)
- 2) Nieprzygotowanie uczeń zgłasza przed rozpoczęciem zajęć.
- 3) Nie można zgłaszać nieprzygotowania w przypadku zapowiedzianego wcześniej na dany dzień sprawdzania i oceniania określonej formy - tu: sprawdzianu, kartkówki, innych zleconych zadań.
- 4) Po wykorzystaniu limitu określonego powyżej uczeń za każde następne nieprzygotowanie otrzymuje ocenę niedostateczną.
- 5) Nieobecność na lekcji nie zwalnia ucznia z przygotowania się do zajęć. Jeżeli uczeń był nieobecny na ostatniej( jednej) lekcji ma obowiązek uzupełnienia w zeszycie przedmiotowym tematu z ostatniej lekcji i wykonania zadanej pracy domowej. Brak takiej pracy domowej oznaczany jest w dzienniku zajęć jako nieprzygotowanie do lekcji.

## **VII. Ustalenia końcowe.**

- 1) Przy ocenianiu, nauczyciel uwzględnia możliwości intelektualne ucznia.
- 2) Przy wystawianiu oceny na koniec roku szkolnego uwzględnia się pracę i wyniki z całego roku szkolnego.
- 3) Przewidywaną ocenę śródroczną lub roczną nauczyciel podaje uczniowi na dwa tygodnie przed radą klasyfikacyjną.
- 4) Wyższą od przewidywanej oceny z przyrody na semestr i koniec roku uczeń może uzyskać po uzupełnieniu wiadomości i umiejętności określonych na daną ocenę przez nauczyciela w przedmiotowych zasadach oceniania lub po przeprowadzeniu egzaminu sprawdzającego (pisemnego i ustnego).
- 5) Warunkiem przystąpienia do egzaminu sprawdzającego jest złożenie przez rodzica/opiekuna prawnego pisemnego wniosku, w którym należy umotywić, że uzyskanie wyższej oceny przez ucznia było niemożliwe lub w znacznym stopniu utrudnione ze względu na długotrwałe nieobecności w szkole potwierdzone zwolnieniami lekarskimi lub inne przyczyny, które nauczyciel uzna za zasadne.
- 6) Ocena może być podwyższona tylko o jeden stopień.
- 7) Jeżeli przewidywaną oceną śródroczną lub roczną jest ocena niedostateczna, nauczyciel ma obowiązek poinformować o niej ucznia i jego rodziców (opiekunów prawnych) za pośrednictwem wychowawcy na 4 tygodnie przed radą klasyfikacyjną.

- 8) Ustalona przez nauczyciela na koniec roku szkolnego ocena niedostateczna może być zmieniona tylko w wyniku egzaminu poprawkowego z godnie z zasadami określonymi w WZO.
- 9) Uczeń może nie być klasyfikowany z przedmiotu, jeżeli brak jest podstaw do ustalenia oceny klasyfikacyjnej z powodu nieobecności ucznia na zajęciach przekraczającej połowę czasu przeznaczanego na te zajęcia w szkolnym planie nauczania. W takim przypadku może zdawać egzamin klasyfikacyjny na własną prośbę lub na pisemny wniosek rodziców (prawnych opiekunów). Egzamin klasyfikacyjny ma formę ustną i pisemną. Termin egzaminu klasyfikacyjnego wyznacza dyrektor szkoły, nie później jednak niż w ostatnim tygodniu zajęć szkolnych przed plenarnym posiedzeniem rady pedagogicznej w danym roku szkolnym.
- 10) Uczeń może uzyskać na półroczu lub koniec roku szkolnego ocenę celującą z geografii jeśli spełnia co najmniej jeden z podanych warunków:
  - uczeń otrzymuje oceny bardzo dobre i celujące w ciągu semestru,
  - uczeń osiąga sukcesy ( przechodzi do następnego etapu) w konkursie kuratorskim na szczeblu przynajmniej rejonowym.
- 11) Na ocenę śródroczną i roczną uczeń pracuje systematycznie, nie ma możliwości zmiany oceny w wyniku jednorazowego przygotowania się z określonej części materiału.
- 12) Uczeń, aby otrzymać ocenę śródroczną/roczną powinien otrzymać minimum 3 oceny cząstkowe w ciągu jednego półroczu przy jednej godzinie lekcyjnej geografii tygodniowo.
- 13) Wszystkie sprawy sporne, nie ujęte w PSO z geografii rozstrzygane będą zgodnie z Wewnątrzszkolnymi Zasadami Oceniania oraz z rozporządzeniami MEN.

### **Zasady informowania uczniów i rodziców o wymaganiach i postępach ucznia:**

- Na początku roku szkolnego uczniowie na lekcji i rodzice na zebraniu zostają zapoznani z PSO z geografii.
- Ocena pracy ucznia jest systematyczna, jawna i obiektywna.
- O wszystkich stopniach uczeń jest informowany w momencie ich wystawienia.
- Na prośbę ucznia lub rodzica nauczyciel udziela ustnej informacji o osiągnięciach ucznia.
- Uczeń otrzymuje na lekcji do wglądu sprawdzoną i omówioną pracę pisemną, zapoznaje się z jej wynikiem i ewentualne zastrzeżenia zgłasza nauczycielowi. Prace przechowywane są w dokumentacji nauczyciela do końca roku szkolnego. Rodzice mogą otrzymać prace dzieci do wglądu podczas zebrań klasowych, konsultacji indywidualnych z nauczycielem.
- Uczeń i rodzic poinformowany jest o ocenie ze sprawdzianu poprzez wpis oceny w zeszyte przedmiotowym lub dzienniczku ucznia.
- Ocenianie innych form aktywności odbywa się na bieżąco i jest podawane do wiadomości ucznia w formie ustnej i pisemnej (wpis do tabeli ocen w zeszyte przedmiotowym).
- Informowanie uczniów o ocenie śródrocznej i rocznej odbywa się najpóźniej na dwa tygodnie przed posiedzeniem Rady Pedagogicznej.

- Informowanie uczniów zagrożonych otrzymaniem oceny niedostatecznej i ich rodziców następuje na miesiąc przed posiedzeniem Rady Pedagogicznej.
- Rodzice informowani są o postępach i osiągnięciach swoich dzieci podczas zebrań klasowych, konsultacji u nauczyciela lub spotkań indywidualnych na terenie szkoły, w formie ustnej lub pisemnej.

### **VIII. Ewaluacja**

1. Przedmiotowy system oceniania podlega ewaluacji.
2. Ewentualne zmiany w PSO muszą być zgodne z innymi dokumentami dotyczącymi oceniania w szkole (zmiany w WZO skutkują zmianami w PSO).
3. Zmiany PSO obowiązują od 1 września każdego roku szkolnego.

Nauczyciel geografii:  
Ewa Tarnówka